MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

2023

METODIKA
k provádění nařízení vlády č. 64/2023 Sb.,

o stanovení podmínek provádění opatření zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

STRATEGICKÝ PLÁN SZP

Metodika k provádění nařízení vlády č. 64/2023 Sb.,

o stanovení podmínek provádění opatření zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

pro rok 2023

V této metodice jsou zahrnuta a srozumitelně vyložena ustanovení závazné právní normy pro poskytování dotací. Právní nárok lze proto odvozovat pouze z této právní normy a dalších předpisů, avšak nikoliv z textu této metodiky! Text metodiky není právně závazný!

Obsah

1 Úvod 4
2 Předmět poskytnutí dotace a základní definice 6
2.1 Podporovaná zvířata 6
2.1.1 Definice jednotlivých kategorií prasat 6
2.1.2 Deklarace počtu prasat do žádosti 6
2.2 Definice žadatele 6
2.3 Doba plnění podmínek 6
2.4 Retenční období 6
2.5 Hospodářství a trvalé objekty, kde jsou prasata chována 7
2.5.1 Hospodářství 7
2.5.2 Trvalé objekty 7
3 Výše sazeb 8
3.1 Sazby 8
3.2 Stanovení sazby – Konečné hlášení 8
3.2.1 Hlášení o provedené kompletní vakcinaci 8
3.2.2 Zjištěný počet jednotlivých kategorií prasat 9
4 Žádost o poskytnutí dotace 10
4.1 Obsah žádosti o poskytnutí dotace 10
4.1.1 Deklarace zvířat v žádosti 10
4.1.2 Deklarace hospodářství a trvalých objektů 10
4.1.3 Deklarace veškeré zemědělské půdy 11
4.1.4 Změny v žádosti 11
4.2 Imunizační program 11
5 Podmínky poskytnutí dotace 13
5.1 Podmínka evidence prasat 13
5.2 Pravidla podmíněnosti 13
5.3 Chov hospodářských zvířat v souladu se zákonem na ochranu zvířat proti týrání 14
5.4 Vakcinace prasat 14
5.5 Evidence o nákupu a použití vakcín 14
5.6 Označení prostoru 14
5.7 Vedení dokladů 14
5.8 Podání Konečného hlášení 14
6 Vyšší moc a mimořádné okolnosti 15
7 Změna osoby žadatele 16
8 Obecné informace a doporučení 18
9 Užitečné odkazy 24

Seznam použitých zkratek

Fond	Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)
IP	Imunizační program
KNM	Kontrola na místě
LPIS	Systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle uživatelských vztahů dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné především pro účely administrace dotací (Land Parcel Identification System)
MZe	Ministerstvo zemědělství
OPŽL	Oddělení pro příjem žádostí a LPIS místně příslušného regionálního odboru Fondu
OZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
RO SZIF	Regionální odbor Fondu
SZP	Společná zemědělská politika na období 2023 – 2027
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
VDJ	Velká dobytčí jednotka

1 Úvod

Tato metodika je určena žadatelům o poskytnutí dotace na opatření „Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací“ (opatření na vakcinaci prasat) a je platná pro rok 2023.

Podmínky pro poskytnutí dotace na opatření na vakcinaci prasat jsou stanoveny nařízením vlády č. 64/2023 Sb. (dále také jen „nařízení vlády“). Tato podpora je poskytována poprvé od roku 2023.

Opatření je realizováno na základě Strategického plánu SZP, který byl schválen vládou dne 12. října 2022 a následně Evropskou komisí dne 24. listopadu 2022. Strategický plán SZP je klíčovým nástrojem podpory zemědělského sektoru a venkova pro období 2023 – 2027. Stanovuje zemědělské, potravinářské a lesnické cíle, na které půjdou zemědělské dotace z evropských a národních zdrojů. Vychází přitom z potřeb rozvoje venkova a zvyšování kvality životního prostředí. Strategický plán SZP od roku 2023 nahrazuje Program rozvoje venkova, nově zahrnuje také přímé platby a intervence společné organizace trhu. Aktuální znění Strategického plánu je možné nalézt na stránkách MZe:

https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/zakladni-informace/strategicky-plan-spolecne-zemedelske-1.html

Základními právními předpisy pro programové období 2023 – 2027 upravujícími podmínky pro poskytování dotací v rámci opatření na vakcinaci prasat jsou zejména:

Přímo použitelné předpisy Evropské unie:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV), a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a (EU) č. 1307/2013, v platném znění,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013, v platném znění,
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2290 ze dne 21. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla pro metody výpočtu společných ukazatelů výstupů a výsledků stanovených v příloze I nařízení (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) a financovány Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV) a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 1305/2013 a EU č. 1307/2013,
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172 ze dne 4. května 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky a uplatňování a výpočet správních sankcí v souvislosti s podmíněností,
- Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1173 ze dne 31. května 2022, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. prosince 2018 o veterinárních léčivých přípravcích a o zrušení směrnice 2001/82/ES, v platném znění,
- Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely v platném znění.

Legislativa ČR:

- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 382/2022 Sb.,
- Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), zákona č. 382/2022 Sb.,
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,

- Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům,
- Nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 344/2008 Sb., o používání, předepisování a výdeji léčivých přípravků při poskytování veterinární péče.

Seznam veškeré legislativy upravující podmínky pro vyplácení plateb v rámci Strategického plánu naleznete na stránkách MZe: https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/szp-pro-obdobi-2021-2027/legislativa/

S případnými dotazy, které se týkají podmínek pro poskytnutí dotace, je možné obrátit se na infolinku MZe tel: 221 811 111, e-mail: info@mze.cz; nebo na infolinku Fondu, který je gestorem za administraci žádostí a vyplácení dotací, tel: 222 871 871, e-mail: info@szif.cz.

Gesci za nařízení vlády č. 64/2023 Sb. má v rámci MZe Odbor environmentálních podpor rozvoje venkova. Gesci za administraci žádostí a vyplácení dotací má v rámci Fondu Odbor přímých plateb a environmentálních podpor.

2 Předmět poskytnutí dotace a základní definice

2.1 Podporovaná zvířata

Dotace se poskytují na opatření **na vakcinaci prasat**, a to v rozdělení na následující **kategorie**:

- **Selata**
- **Prasata ve výkrmu**
- **Prasničky**
- **Prasnice**

2.1.1 Definice jednotlivých kategorií prasat

- **Sele** = prase v období **od narození** do konce předvýkrmu, nejvýše však **do konce 14. týdne** věku,
- **Prase ve výkrmu** = prase v období od ukončení předvýkrmu, nejpozději však **od začátku 15. týdne** věku, **do dne porážky**, nezařazené do kategorií „Prasnička“ a „Prasnice“,
- **Prasnička** = samice prasat **od stáří 5 měsíců do ukončení první březosti**,
- **Prasnice** = dospělá samice prasete, u které **proběhl alespoň 1 porod**.

Žadatel si **může vybrat, kterou kategorii bude vakcinovat**, případně využít možnosti vakcinace všech chovaných kategorií na jednom hospodářství i plnit podmínky jednotlivě na různých svých hospodářstvích.

Žadatel plní podmínky opatření na všech svých hospodářstvích, které deklaruje do žádosti o poskytnutí dotace. Na tomto hospodářství však nemusí vakcinovat všechna prasata podporované kategorie.

2.1.2 Deklarace počtu prasat do žádosti

Do žádosti žadatel deklaruje **celkový počet prasat** s ohledem na běžnou obnovu stáda, resp. deklaruje počet prasat, **který předpokládá vakcinovat** (plnit podmínky opatření) **v jednotlivých kategoriích po celou dobu retenčního období**.

2.2 Definice žadatele

Žadatel

- je právnickou nebo fyzickou osobou,
- **chová** ke dni podání žádosti **minimálně 3 VDJ prasat** evidovaných v ústřední evidenci hospodářských zvířat (dále jen „ústřední evidence“).

2.3 Doba plnění podmínek

Doba plnění podmínek (dále také „**doba závazku**“) je stanovena **od 1. března příslušného kalendářního roku, za který má být dotace poskytnuta, do posledního dne měsíce února následujícího kalendářního roku, pro rok 2023** je začátek doby závazku posunut vzhledem k účinnosti nařízení vlády na **1. 4. 2023** (1. 4. 2023 – 29. 2. 2024).

Po dobu závazku žadatel

- ✓ **chová prasata**, která jsou předmětem dotace, **na hospodářství evidovaném v ústřední evidenci**,
- ✓ **eviduje** prasata **v ústřední evidenci**,
- ✓ chová hospodářská zvířata tak, aby **nedocházelo k jejich týrání nebo usmrcování nepovoleným způsobem**,
- ✓ **dodržuje pravidla podmíněnosti** uvedená v nařízení vlády upravujícím pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům.

2.4 Retenční období

Retenčním obdobím se rozumí **rozhodné období pro stanovení způsobilých, resp. zjištěných VDJ** pro dotaci, a trvá **od 1. června roku podání žádosti do posledního dne měsíce února následujícího kalendářního roku** (1. 6. 2023 – 29. 2. 2024).

Po dobu retenčního období

- ✓ **vakcinuje** jednotlivé kategorie prasat v souladu s Imunizačním programem pro daný chov,

- ✓ **vede průběžně** – nejpozději druhý den po vakcinaci – **evidenci o nákupu a použití vakcín** aplikovaných proti deklarovaným patogenům a **zachází s nimi** v souladu s požadavky stanovenými zákonem o léčivech (č. 378/2007 Sb.) a nařízením (EU) 2019/6 o veterinárních léčivých přípravcích (čl. 108),
- ✓ pokud v rámci trvalého objektu chová **více kategorií** prasat, **označí jednotlivé prostory** s uvedením chované kategorie prasat,
- ✓ daňové, účetní nebo jiné **doklady o nákupu** vakcín použitých k vakcinaci uchovává a při kontrole předkládá v **rozdělení podle hospodářství**, na kterém byly aplikovány (po dobu 10 let podle zákona o SZIF).

2.5 Hospodářství a trvalé objekty, kde jsou prasata chována

2.5.1 Hospodářství

Hospodářství, na kterém žadatel chová prasata, která jsou předmětem dotace (dále také „podporovaná prasata“),

- **je vedeno** v informačním systému **ústřední evidence** pod **registračním číslem**,
- **nenachází se na území** hlavního města **Prahy** (pokud se minimálně jeden z objektů pro chov prasat, uvedený v žádosti o poskytnutí dotace v rámci daného hospodářství, nachází na území hlavního města Prahy, Fond na toto hospodářství neposkytne dotaci),
- **může být** zařazeno v systému **ekologického zemědělství**, v souladu s platným zněním zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství.

2.5.2 Trvalé objekty

Trvalé objekty, které žadatel využívá pro chov prasat, a které přísluší k hospodářství, na němž žadatel plní podmínky opatření, **jsou evidovány v LPIS** podle § 3aa zákona o zemědělství, resp. podle § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů – „Trvalým objektem se rozumí **stavba nebo jiné zařízení se stavebními prvky pevně spojenými se zemí, sloužící pro chov zvířat**“.

V rámci **Jednotné žádosti** je žadateli nabídnut formou předtisku seznam čísel trvalých objektů v rámci jeho aktuálně evidovaných hospodářství.

3 Výše sazeb

3.1 Sazby

Sazba dotace činí

a) v případě **vakcinace selat proti** onemocněním prasat vyvolaným patogenem
   1. ***Escherichia coli*** vyvolávajícími poodstavové průjmy **25 EUR** na 1 VDJ selat,
   2. ***Escherichia coli*** vyvolávajícími edémovou chorobu **51** EUR na 1 VDJ selat,
   3. **cirkovirem** prasat typu 2 **47 EUR** na 1 VDJ selat,
   4. bakteriemi rodu ***Mycoplasma*** **29 EUR** na 1 VDJ selat,
   5. ***Lawsonia intracellularis*** **50 EUR** na 1 VDJ selat,
   6. ***Actinobacillus pleuropneumoniae*** **70 EUR** na 1 VDJ selat nebo
   7. **jinými původci** infekčních onemocnění v chovu řešitelným pomocí jedné nebo více registrovaných vakcín nebo autogenních vakcín **50 EUR** na 1 VDJ selat,

b) v případě **vakcinace prasat ve výkrmu** proti onemocněním prasat vyvolaným patogenem
   1. ***Actinobacillus pleuropneumoniae*** **7 EUR** na 1 VDJ prasat ve výkrmu,
   2. ***Lawsonia intracellularis*** **5 EUR** na 1 VDJ prasat ve výkrmu nebo
   3. **jinými původci** infekčních onemocnění v chovu řešitelným pomocí jedné nebo více registrovaných vakcín nebo autogenních vakcín **10 EUR** na 1 VDJ prasat ve výkrmu,

c) v případě **vakcinace prasniček** proti onemocněním prasat vyvolaným patogenem
   1. ***Clostridium perfringens*** **13 EUR** na 1 VDJ prasniček,
   2. **cirkovirem** prasat typu 2 **8 EUR** na 1 VDJ prasniček,
   3. ***Glaesserella (Haemophilus) parasuis*** **6 EUR** na 1 VDJ prasniček,
   4. bakteriemi rodu ***Mycoplasma*** **5 EUR** na VDJ prasniček,
   5. **rotaviry 1 EUR** na 1 VDJ prasniček,
   6. bakteriemi rodu ***Leptospira*** **4 EUR** na 1 VDJ prasniček,
   7. **viry chřipky** typu A **13 EUR** na 1 VDJ prasniček nebo
   8. **jinými původci** infekčních onemocnění v chovu řešitelným pomocí jedné nebo více registrovaných vakcín nebo autogenních vakcín **6 EUR** na 1 VDJ prasniček nebo

d) v případě **vakcinace prasnic** proti onemocněním prasat vyvolaným patogenem
   1. ***Clostridium perfringens*** **15 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   2. **cirkovirem** prasat typu 2 **6 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   3. ***Glaesserella (Haemophilus) parasuis*** **4 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   4. Bakteriemi rodu ***Mycoplasma*** **4 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   5. **rotaviry 1 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   6. bakteriemi rodu ***Leptospira*** **4 EUR** na 1 VDJ prasnic,
   7. **viry chřipky** typu A **10 EUR** na 1 VDJ prasnic nebo
   8. **jinými původci** infekčních onemocnění v chovu řešitelným pomocí jedné nebo více registrovaných vakcín nebo autogenních vakcín **7 EUR** na 1 VDJ prasnic.

3.2 Stanovení sazby – Konečné hlášení

3.2.1 Hlášení o provedené kompletní vakcinaci

Po ukončení retenčního období (závazku) **podává žadatel** Fondu na jím vydaném formuláři pro příslušný kalendářní rok „**Hlášení o provedené kompletní vakcinaci**“ (dále jen „Konečné hlášení“), tj. hlášení o celkovém počtu způsobilých prasat v jednotlivých kategoriích, u kterých byla provedena **kompletní vakcinace**, a to samostatně za každé hospodářství. Toto Konečné hlášení musí být **potvrzené ošetřujícím veterinárním lékařem**.

Formulář bude k dispozici pro vyplnění v **informačním systému Fondu** přístupného přes **Portál farmáře.**

Kompletní vakcinace = ukončená vakcinace proti onemocnění vyvolanému patogenem pro danou kategorii prasat v souladu s Imunizačním programem, která byla **provedena během retenčního období** (vakcína může být aplikována např. ve dvou dávkách, obě dávky musí být aplikovány během retenčního období).

V Konečném hlášení žadatel uvede **seznam patogenů**, proti kterým byla prasata v jednotlivých kategoriích **vakcinována v souladu s Imunizačním programem**.

Konečné hlášení podá žadatel Fondu **nejpozději dvacátý den po ukončení retenčního období**, za které je hlášení zasíláno – tzn. nejpozději **do 20. března** roku následujícího po roce podání žádosti o poskytnutí dotace.

3.2.2 Zjištěný počet jednotlivých kategorií prasat

Na základě **Konečného hlášení** bude stanoven **počet zjištěných prasat** (které po provedených kontrolách splňují všechny podmínky opatření), který bude základem pro výpočet dotace.

Počet VDJ prasat v jednotlivých kategoriích na deklarovaných hospodářstvích, u kterých proběhla kompletní vakcinace, je sledován a **vyhodnocován pro účely poskytnutí dotace po dobu retenčního období** (1. 6. 2023 – 29. 2. 2024)

Kategorie prasat	Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky (VDJ)
Prasničky a prasnice	0,50
Prasata ve výkrmu	0,30
Selata	0,03

Pozn.:

1 rokem se rozumí 365 dní, 1 měsícem se rozumí 30 kalendářních dní.

Stáří zvířete se počítá ode dne následujícího po dni jeho narození.

Dotaci žadatel obdrží v českých korunách, a to podle kurzu uveřejněného v Úředním věstníku EU k poslednímu dni roku, který předchází roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. **Pro rok 2023** je pro přepočet sazby stanoven **směnný kurz** ve výši **24,116 CZK/EUR**.

4 Žádost o poskytnutí dotace

Žádost se **podává** výhradně **prostřednictvím informačního systému Fondu v rámci Jednotné žádosti přes Portál farmáře** (informační podpora je zajištěna na místně příslušném OPŽL SZIF).

Žádost musí být **podána** nejpozději **do 15. května** příslušného kalendářního roku, za který má být dotace poskytnuta.

S výjimkou případů vyšších mocí a mimořádných okolností má podání žádosti po výše uvedeném termínu za následek snížení dotace, na kterou by měl žadatel nárok, a to o 1 % za každý pracovní den prodlení. Pokud bude žádost doručena po lhůtě 25 dnů od konečného termínu pro příjem žádostí, Fond řízení o žádosti zastaví (viz § 11b zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF).

4.1 Obsah žádosti o poskytnutí dotace

- **Náležitosti** stanovené v § 3 odst. 2 **zákona o zemědělství**
  - ✓ označení žadatele, včetně uvedení identifikačního čísla, jde-li o právnickou osobu a fyzickou osobu s přiděleným identifikačním číslem,
  - ✓ datum narození, popřípadě rodné číslo, jde-li o fyzickou osobu, které identifikační číslo přiděleno nebylo,
  - ✓ účel, na který je dotace požadována,
  - ✓ bankovní spojení žadatele,
- **deklarace** jednotlivých **kategorií prasat**, které hodlá žadatel vakcinovat,
- **předpokládaný počet** prasat v jednotlivých kategoriích, u kterých bude žadatel plnit podmínky stanovené tímto nařízením,
- **seznam patogenů**, proti kterým bude žadatel prasata v jednotlivých kategoriích na hospodářství vakcinovat,
- **seznam registračních čísel hospodářství**, na kterých žadatel plní podmínky po celou dobu plnění podmínek,
- **seznam čísel trvalých objektů**, které žadatel využívá pro chov jednotlivých kategorií prasat po celou dobu plnění podmínek a které přísluší k deklarovanému hospodářství,
- prohlášení o tom, že se žadatel **zavazuje dodržovat pravidla podmíněnosti** uvedená v nařízení vlády upravujícím pravidla podmíněnosti plateb zemědělcům.

Nedílnou součástí žádosti o poskytnutí dotace je **Imunizační program** pro jednotlivá hospodářství, jehož vzor k případnému vyplnění je k dispozici na internetových stránkách Fondu (viz kap. 4.2). Imunizační program je zpracovaný ve spolupráci s ošetřujícím **veterinárním lékařem** a je jím **podepsán**.

Nedílnou součástí žádosti o poskytnutí dotace je také platný doklad prokazující právní subjektivitu žadatele – tato příloha je povinná pouze pro právnické osoby, které nejsou zapsány v obchodním rejstříku. Předkládají se originály těchto dokladů či jejich ověřené kopie (ne starší než 3 měsíce).

4.1.1 Deklarace zvířat v žádosti

Žadatel do žádosti o poskytnutí dotace **deklaruje celkový počet prasat v jednotlivých kategoriích**, které hodlá vakcinovat během retenčního období na uvedeném hospodářství a u kterých bude plnit podmínky opatření.

Skutečný počet prasat v jednotlivých kategoriích, u kterých žadatel provedl během retenčního období kompletní vakcinaci a který bude rozhodující pro výpočet dotace, nahlásí žadatel **v Konečném hlášení**, které podá Fondu po ukončení retenčního období (po ukončení doby plnění podmínek) – viz kap. 3.2.2.

Následky nesplnění podmínky:

- Fond **poskytne dotaci nejvýše na počet prasat deklarovaných v žádosti** pro danou kategorii na deklarovaném hospodářství.
- Pokud je počet zjištěných prasat (uvedených v Konečném hlášení) **vyšší než počet uvedený v žádosti** o poskytnutí dotace (tj. deklarovaných), **použije se** pro výpočet dotace **počet deklarovaný v žádosti** o poskytnutí dotace.
- Pokud je počet zjištěných prasat (uvedených v Konečném hlášení) **nižší než počet deklarovaný v žádosti** o poskytnutí dotace, **použije se** pro výpočet dotace **počet uvedený v Konečném hlášení.**

4.1.2 Deklarace hospodářství a trvalých objektů

Žadatel **deklaruje v žádosti** o poskytnutí dotace

- ✓ **registrační čísla všech hospodářství**, na kterých chová prasata, která jsou předmětem dotace, a na kterých bude plnit stanovené podmínky,
- ✓ **všechny trvalé objekty**, které využívá v průběhu doby závazku pro chov prasat, která jsou předmětem dotace, a které přísluší k deklarovanému hospodářství.

Následky nesplnění podmínky:

- Pokud žadatel **nenahlásí některý z trvalých objektů**, ve kterých chová prasata, která bude vakcinovat, **a zároveň splní ostatní podmínky opatření**, Fond dotaci pro danou kategorii prasat na hospodářství **sníží o 3 %.**

4.1.3 Deklarace veškeré zemědělské půdy

V rámci Jednotné žádosti je žadatel povinen **uvést veškerou výměru zemědělské půdy**, kterou má žadatel k dispozici, a která **musí být vedena v LPIS**. Tzn., že i ten žadatel, který nebude žádat o podpory na plochu, ale bude žádat o poskytnutí dotace pouze na toto opatření, uvede veškeré pozemky, které má k dispozici, a to do části „Deklarace zemědělské půdy".

Následky nesplnění podmínky

V případě nedodržení této povinnosti je platba snížena v závislosti na míře porušení. Je-li rozdíl mezi celkovou výměrou deklarovanou a výměrou zjištěnou:

- vyšší než 3 % ale nižší nebo roven 4 % plochy uvedené v Jednotné žádosti, sníží se platba o 1 %,
- vyšší než 4 % ale nižší nebo roven 5 % plochy uvedené v Jednotné žádosti, sníží se platba o 2 %,
- vyšší než 5 % plochy uvedené v Jednotné žádosti, sníží se platba o 3 %.

4.1.4 Změny v žádosti

V případě, že žadatel byl již informován Fondem o záměru provést kontrolu na místě nebo upozorněn na nesoulad v žádosti o poskytnutí dotace, s výjimkou případů vyšší moci a mimořádných okolností, změny v žádosti o dotaci, které mají vliv na vyhodnocení plnění podmínek není možné zohlednit (viz kap. 6).

4.2 Imunizační program

Povinnou přílohou žádosti o poskytnutí dotace je Imunizační program pro jednotlivá hospodářství, který obsahuje:

- ➢ pořadové číslo IP,
- ➢ uvedení období (retenční období), na které je IP zpracován,
- ➢ registrační číslo hospodářství, na které je IP zpracován,
- ➢ kategorie prasat, které bude chovatel na hospodářství vakcinovat,
- ➢ popis vakcinace, která je v chovu prováděna a není podporována tímto nařízením nebo je podporována v rámci jiných dotačních programů,
- ➢ seznam podporovaných patogenů, proti kterým budou prasata v jednotlivých kategoriích vakcinována,
- ➢ identifikaci ošetřujícího veterinárního lékaře,
- ➢ potvrzení ošetřujícího veterinárního lékaře opatřené podpisem.

Formulář bude k dispozici pro vyplnění v **informačním systému Fondu** v rámci podání žádosti o poskytnutí dotace (Jednotné žádosti) přes Portál farmáře, viz obr. č. 1.

Obr. č. 1

SZIF
Státní zemědělský intervenční fond

Imunizační program - Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1
tel: +420 222 871 871
e-mail: info@szif.cz
http://www.szif.cz

JI (jednotný identifikátor žadatele)

1. Údaje o žadateli

1.Obchodní firma vč. právní formy podle OR | 2.Identifikační číslo | 3. FO/PO | OSS

4.Příjmení žadatele | 5.Jméno žadatele

2. Období imunizačního programu a pořadové číslo

Pořadové číslo imunizačního programu

Období imunizačního programu *

1 | Registrační číslo hospodářství | Smazat hospodářství

Popis nepodporovaných vakcinací, vakcinace v rámci jiné dotace	ANO	NE
ESCHERICHIA COLI u kategorie prasniček a prasnic	ANO	NE
PARVOVIRÓZA A ČERVENKA u kategorie prasniček a prasnic	ANO	NE
PRRS u kategorie selat, prasat ve výkrmu, prasniček a prasnic	ANO	NE
Jiné	ANO	NE

Prasničky:	**	**Prasnice:**	**
CLOSTRIDIUM PERFRINGENS		CLOSTRIDIUM PERFRINGENS	
CIRKOVIR PRASAT TYPU 2		CIRKOVIR PRASAT TYPU 2	
GLAESSERELLA (HAEMOPHILUS) PARASUIS		GLAESSERELLA (HAEMOPHILUS) PARASUIS	
BAKTERIE RODU MYCOPLASMA		BAKTERIE RODU MYCOPLASMA	
ROTAVIRY		ROTAVIRY	
BAKTERIE RODU LEPTOSPIRA		BAKTERIE RODU LEPTOSPIRA	
VIRY CHŘIPKY TYPU A		VIRY CHŘIPKY TYPU A	
Jiní původci infekčních onemocnění I.		Jiní původci infekčních onemocnění I.	
Jiní původci infekčních onemocnění II.		Jiní původci infekčních onemocnění II.	
Jiní původci infekčních onemocnění III.		Jiní původci infekčních onemocnění III.	

* Období od 1. června příslušného kalendářního roku, za který má být dotace poskytnuta, do posledního dne měsíce února následujícího kalendářního roku.
** Zaškrtněte prováděné vakcinace v jednotlivých kategoriích prasat.

5 Podmínky poskytnutí dotace

5.1 Podmínka evidence prasat

Žadatel eviduje prasata a podává **povinné hlášení prasat a prasnic do ústřední evidence,** které vychází z platného znění **plemenářského zákona č. 154/2000 Sb. a vyhlášky č. 136/2004 Sb.** k tomuto zákonu.

Toto **hlášení do ústřední evidence o počtu prasat**, a z toho počtu prasnic, držených na hospodářství provádí chovatel **jednou měsíčně** k poslednímu dni v kalendářním měsíci, a to vždy **do 10. dne následujícího kalendářního měsíce** (za celý kalendářní měsíc).

Následky nesplnění podmínky:

- Pokud žadatel **neeviduje prasata v ústřední evidenci**, Fond dotaci v rámci daného hospodářství **neposkytne**.

5.2 Pravidla podmíněnosti

Poskytnutí dotace je podmíněno plněním pravidel podmíněnosti. Ta zahrnují podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) a povinné požadavky na hospodaření (PPH). Jednotlivé požadavky a také snížení dotace za jejich neplnění jsou stanoveny nařízením vlády č. 73/2023 Sb., o stanovení pravidel podmíněnosti plateb zemědělcům. Kontrolám podmíněnosti se detailně věnuje metodická příručka MZe k podmíněnosti pro rok 2023.

5.3 Chov hospodářských zvířat v souladu se zákonem na ochranu zvířat proti týrání

Žadatel chová veškerá hospodářská zvířata na svých hospodářstvích tak, aby **nedocházelo k jejich týrání nebo usmrcování nepovoleným způsobem** (podle § 2, 4 a 5 zákona č. 246/1992 Sb.).

Následky nesplnění podmínky:

- V případě výše uvedeného porušení ustanovení zákona č. 246/1992 Sb. žadatelem na jakémkoli ze **všech svých hospodářství**, Fond **dotaci na toto opatření neposkytne**.

5.4 Vakcinace prasat

Žadatel v retenčním období **vakcinuje** jednotlivé kategorie prasat **v souladu s Imunizačním programem** pro daný chov.

Následky nesplnění podmínky:

- V případě **neplnění** této podmínky, Fond **dotaci** pro danou kategorii prasat na hospodářství **neposkytne**.

5.5 Evidence o nákupu a použití vakcín

Žadatel **vede průběžně** – nejpozději druhý den po vakcinaci – **evidenci o nákupu a použití vakcín** aplikovaných proti deklarovaným patogenům a zachází s nimi v souladu s požadavky **stanovenými zákonem o léčivech** (č. 378/2007 Sb.) a **nařízením** (EU) 2019/6 o veterinárních léčivých přípravcích (čl. 108).

Následky nesplnění podmínky:

- V případě **neplnění** této podmínky, Fond **dotaci** pro danou kategorii prasat na hospodářství **neposkytne**.

5.6 Označení prostoru

Pokud žadatel v rámci trvalého objektu chová **více kategorií** deklarovaných prasat, **označí jednotlivé prostory** s uvedením chované kategorie prasat. Jedná se o označení prostorů odlišných kategorií, které **není možné jednoznačně rozpoznat** (např. selata, výkrm), není nutné na porodnách, kde jsou dohromady ustájené prasnice s narozenými selaty.

Následky nesplnění podmínky:

- V případě **nejednoznačného označení prostor pro jednotlivé kategorie** prasat v případě jejich společného ustájení v jednom trvalém objektu, Fond **dotaci** pro danou kategorii prasat na hospodářství **sníží o 10 %**.

5.7 Vedení dokladů

Žadatel vede a **při kontrole předkládá** daňové, účetní nebo jiné **doklady** o nákupu vakcín použitých k vakcinaci, **v rozdělení podle hospodářství**, na kterém byly aplikovány (po dobu 10 let podle zákona o SZIF).

Následky nesplnění podmínky:

- V případě, že žadatel **nepředloží** (při kontrole na místě) doklady **v požadovaném rozdělení** na jednotlivá hospodářství, Fond **dotaci** pro danou kategorii prasat na hospodářství **sníží o 20 %**.

5.8 Podání Konečného hlášení

Žadatel podává po ukončení retenčního období **Konečné hlášení** o celkovém počtu způsobilých prasat v jednotlivých kategoriích, u kterých byla provedena kompletní vakcinace, a to **samostatně za každé hospodářství**. Konečné hlášení je nutné podat **pro stanovení výše dotace**.

Konečné hlášení podává žadatel **nejpozději dvacátý den po ukončení** příslušného **retenčního období.**

Následky nesplnění podmínky:

- V případě, že žadatel **nepodá** Konečné hlášení nejpozději **20. den** po ukončení příslušného retenčního období, avšak **podá** jej **do 30 dnů po ukončení retenčního období**, Fond dotaci pro danou kategorii prasat na hospodářství **sníží o 3 %**.
- Pokud žadatel **nepodá** Konečné hlášení ani do 30 dnů po ukončení retenčního období, Fond dotaci pro danou kategorii prasat na hospodářství **neposkytne**.

6 Vyšší moc a mimořádné okolnosti

Žadatel oznámení podá na formuláři „Ohlášení o zásahu vyšší moci – mimořádných okolností“. Spolu s tímto oznámením musí předložit příslušné doklady, prokazující mimořádnou okolnost nebo zásah vyšší moci. Ohlášení i patřičné doklady musí být podepsány.

Podání ohlášení i patřičné dokumenty musí žadatel doložit ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy je tak schopen učinit (v případě opatření na podporu zvířat – ode dne, kdy zjistil jakékoliv snížení počtu zvířat), a to přes Portál farmáře. V důsledku přírodních okolností s dopadem na živý inventář nebo stádo – smrt zvířete v důsledku nákazy, smrt zvířete v důsledku nehody).

V následující tabulce jsou vyjmenovány příklady vyšší moci – mimořádných okolností a dokumenty, které je třeba v takových případech předložit. Uznání vyšší moci – mimořádných okolností může vést k neuplatnění některých sankcí.

Případy Vyšší moci – výjimečných okolností	Doklady žadatele prokazující vyšší moc
Dlouhodobá pracovní neschopnost žadatele.	– Potvrzení lékaře. – Nutné je uvést důvod podání Ohlášení (porušení, některé povinnosti plynoucí z dané legislativní normy).
Vyvlastnění celého zemědělského závodu nebo jeho velké části, pokud toto vyvlastnění nemohlo být předvídáno v den přijetí závazku nebo podání žádosti.	– Potvrzení vyvlastňovacího úřadu (tj. obecního úřadu s rozšířenou působností nebo magistrátu statutárního města) o vyvlastnění pozemku (včetně č.j. data vydání a data nabytí právní moci rozhodnutí, parcelního čísla pozemku a katastrálního území) nebo rozhodnutí příslušného vyvlastňovacího úřadu o vyvlastnění pozemku. – Potvrzení OPŽL, z kterého bude zřejmé, kterému půdnímu bloku odpovídá dotčený vyvlastněný pozemek. – Srovnávací tabulka půdních bloků a parcel.
Uplatnění veřejného zájmu na pozemcích, které jsou předmětem dotace a změna využití území v rámci územního plánování, přičemž žadatel nemohl předvídat tuto skutečnost při přijetí závazku nebo při podání žádosti. Zřízení veřejně prospěšné stavby podle zákona č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.	– Doložení dokladů bude vždy řešeno individuálně.
Vážná přírodní katastrofa způsobena abiotickými činiteli bez zavinění příjemce dotace, která významně zasáhne zemědělský závod (déšť, záplavy, mráz, sucho, vítr apod....).	– Kontrola na místě prostřednictvím OPŽL (Protokol o kontrole skutečného stavu porostu či budov po přírodní katastrofě). – Notářské osvědčení o jiných skutkových dějích a stavu věci. – Potvrzení pojišťovny. Poškození způsobené povětrnostními vlivy: – Poškození deštěm – dokládá se Potvrzení ČHMÚ o úhrnu srážek. – Poškození mrazem – dokládá se Potvrzení ČHMÚ o minimálních teplotách. – Poškození suchem – dokládá se Potvrzení ČHMÚ o původní vlhkosti. – Poškození větrem – dokládá se Potvrzení ČHMÚ o síle větru.
Nahodilé zničení chovatelských budov zemědělského závodu způsobené nehodou.	– Notářské osvědčení o jiných skutkových dějích a stavu věci. – Potvrzení pojišťovny.

Případy Vyšší moci – výjimečných okolností	Doklady žadatele prokazující vyšší moc
Epizootická nákaza nebo choroba rostlin postihující všechna hospodářská zvířata nebo plodiny zemědělce nebo jejich část.	– Potvrzení Státní veterinární správy. – Potvrzení státní rostlinolékařské správy (ÚKZÚZ).

7 Změna osoby žadatele

Dojde-li po dni podání Jednotné žádosti ke změně osoby žadatele, převodu obchodního (zemědělského) závodu původního žadatele (převodce), **musí být tato skutečnost nabyvatelem oznámena na Fondem vydaném formuláři na místně příslušný OPŽL nebo RO SZIF.** Žadatelem se stává nabyvatel, na kterého tak přecházejí veškerá práva a povinnosti převodce v souvislosti s Jednotnou žádostí.

Změna žadatele, převod obchodního (zemědělského) závodu je povolen v případě:

1) Ukončení zemědělské činnosti fyzické osoby z důvodu zdravotní nezpůsobilosti (dlouhodobá pracovní neschopnost) – zemědělský závod nepřebírá žádný jiný subjekt.

Podklady oznámení:

a) Ohlášení ukončení zemědělské činnosti bez nástupce.
b) Doklad prokazující ukončení zemědělské činnosti žadatele.
c) Potvrzení o vynětí žadatele z LPIS (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS).
d) Dokumenty prokazující zdravotní nezpůsobilost (např. lékařská zpráva, ve které bude lékařem potvrzeno, že žadatel není ze zdravotních důvodů, nadále schopen vykonávat zemědělskou činnost).

2) Ukončení zemědělské činnosti fyzické osoby – zemědělský závod přebírá jiný subjekt.

Podklady oznámení:

a) Ohlášení ukončení zemědělské činnosti s převzetím zemědělského závodu.
b) Prohlášení nového žadatele o převzetí závazku.
c) Identifikační údaje nového žadatele (včetně bankovního spojení).
d) Doklad prokazující ukončení zemědělské činnosti žadatele.
e) Potvrzení o vynětí původního žadatele z LPIS (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS).
f) Doklad prokazující zařazení DPB pro nového žadatele do LPIS.

Pozn: Ohlášení ukončení zemědělské činnosti s převzetím závodu lze v rámci opatření DŽPZ použít pouze v případě, že je mezi převodcem a nabyvatelem **uzavřena smlouva o převodu celého zemědělského závodu** dle příslušných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“) (viz bod 4).

3) Změna žadatele u právnických osob z důvodu jejich přeměny (např. splynutí, sloučení, převod jmění na společníka, rozdělení společnosti, zánik právnické osoby bez likvidace aj.).

Podklady oznámení:

a) Ohlášení změny žadatele.
b) Prohlášení nového žadatele o převzetí závazku.
c) Identifikační údaje nového žadatele (včetně bankovního spojení).
d) Potvrzení o vynětí původního žadatele z LPIS (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS).
e) Doklad prokazující zařazení DPB pro nového žadatele do LPIS.
f) Doklady prokazující změnu společnosti (např. notářský zápis včetně výpisu z obchodního rejstříku s vyznačenou změnou aj.).

4) **Převod (koupě či pacht) celého zemědělského závodu – žádost jako celek bude převedena na nového žadatele.**

Podklady oznámení:

a) Ohlášení změny žadatele.
b) Prohlášení nového žadatele o převzetí závazku.
c) Identifikační údaje nového žadatele (včetně bankovního spojení).
d) Potvrzení o vynětí původního žadatele z LPIS (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS).
e) Doklad prokazující zařazení DPB pro nového žadatele do LPIS.
f) Doklady prokazující převod závodu (smlouvy uzavřené v souladu s OZ).

5) Převod (koupě či pacht) části zemědělského závodu – na nového žadatele bude převedena část žádosti, část žádosti si ponechá původní žadatel.

Podklady oznámení:

a) Ohlášení změny žadatele.
b) Prohlášení nového žadatele o převzetí závazku.
c) Prohlášení původního žadatele o plnění závazku na zbývajících DPB.
d) Identifikační údaje nového žadatele (včetně bankovního spojení).
e) Vyplněná deklarace DPB, která obsahuje údaje o DPB, které byly převedeny v rámci převodu z žadatele na nabyvatele (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS).
f) Potvrzení o ukončení užívání předmětných DPB žadatelem v LPIS.
g) Doklad prokazující zařazení DPB pro nového žadatele do LPIS.
h) Doklady prokazující převod části závodu (smlouvy uzavřené v souladu s OZ).

DŮLEŽITÉ

- **Nelze provést převod vlastnictví zemědělského závodu mezi manžely, kdy závod spadá do společného jmění manželů.**
- **Nelze provést převod vlastnictví k zemědělskému závodu mezi subjekty, které mají mezi sebou k zemědělské činnosti uzavřenu smlouvu o společnosti** (§ 2716 OZ).

6) Úmrtí žadatele (vyšší moc).

Podklady oznámení v případě, že zemědělský závod **přebírá nový žadatel** – v případě převzetí dědicem/právním nástupcem

a) Ohlášení vyšší moci – úmrtí.
b) Úmrtní list žadatele.
c) Prohlášení nového žadatele (dědice) o převzetí závazku.
d) Identifikační údaje nového žadatele (včetně bankovního spojení).
e) Potvrzení o vynětí původního žadatele z LPIS (pokud měl žadatel na sebe evidovanou půdu v LPIS.
f) Doklad prokazující zařazení DPB pro nového žadatele do LPIS.
g) Dokumenty dokládající právní nárok na převzetí zemědělského závodu, a to:
   - rozhodnutí příslušného soudu o dědictví po zemřelém, ve kterém je ustanoven dědic zemědělského závodu, nebo
   - listina prokazující povolání vykonavatele závěti nebo listina prokazující povolání správce pozůstalosti nebo usnesení příslušného soudu o jmenování správce pozůstalosti nebo části pozůstalosti zahrnující zemědělský závod, nebo
   - potvrzení notáře o okruhu dědiců a plné moci všech ostatních dědiců/souhlas všech ostatních dědiců pro jednoho z nich k převzetí zemědělského závodu a s vyplacením dotací.

Podklady oznámení v případě, že zemědělský **závod zaniká – bez nástupce**:

a) Ohlášení vyšší moci – úmrtí.
b) Úmrtní list žadatele.
c) Identifikační údaje právního nástupce (včetně bankovního spojení).
d) Dokumenty prokazující právní nárok k podání ohlášení, a to:
   - rozhodnutí soudu o dědictví po zemřelém, nebo
   - listina prokazující povolání správce pozůstalosti nebo usnesení soudu o jmenování správce pozůstalosti nebo části pozůstalosti zahrnující zemědělský závod, příp. listina prokazující povolání vykonavatele závěti, nebo
   - potvrzení notáře o okruhu dědiců a plné moci všech ostatních dědiců pro jednoho z nich ve věci dokončení správních řízení o žádostech původního žadatele a jejich souhlas s vyplacením příslušných dotací ohlašovateli/novému žadateli.
e) Potvrzení, ve kterém je uvedeno, k jakému dni bylo ukončeno hospodaření na pozemcích (pokud byly splněny podmínky pro poskytnutí dotace);
f) příp. Ohlášení stažení žádosti – pouze v případě, že nebyly před smrtí žadatele splněny podmínky pro poskytnutí dotace.

Za doklad o ukončení podnikání se považuje:

- Usnesení o vyřazení z evidence zemědělského podnikatele.

- Pokud je původní žadatel osobou, která není registrovaná, jako zemědělský podnikatel doloží čestné Prohlášení o ukončení zemědělské činnosti (v čestném Prohlášení žadatel uvede, že nebyl registrován jako zemědělský podnikatel a k jakému datu ukončil zemědělskou činnost).
- Pokud nebude doložen doklad o ukončení zemědělské činnosti z důvodu prodlevy vydání příslušného rozhodnutí, doloží původní žadatel čestné Prohlášení, že ukončil zemědělskou činnost a k tomuto doloží kopii podání žádosti o vyřazení z evidence zemědělského podnikatele s podacím razítkem příslušného úřadu a neprodleně po vydání rozhodnutí o vyřazení z evidence zemědělského podnikatele toto doloží na příslušné OPŽL nebo RO SZIF.

8 Obecné informace a doporučení

1) Prevence je lepší než léčba.

Vakcinace představuje jeden ze základních nástrojů prevence proti vzniku a šíření infekčních chorob v chovech zvířat. Má povahu specifické prevence, neboť vakcína je schopna poskytovat ochranu proti specifickému původci, někdy dokonce pouze proti vybraným subpopulacím původce (kmeny, serotypy apod.)

V současné době představuje použití vakcín nejúčinnější lékařský zásah prováděný za účelem snižování používání antimikrobik, za předpokladu, že jsou v chovu splněny určité zdravotní, veterinární a chovatelské předpoklady.

K využití plného preventivního potenciálu vakcín je obecně doporučováno, aby byly vakcíny v chovu používány jako součást širšího, systematicky uplatňovaného programu prevence a tlumení infekčních chorob. Takový program by měl zahrnovat úzkou spolupráci chovatele s veterinárním lékařem, opatření v oblasti vnitřní a vnější biologické bezpečnosti, opatření v oblasti zoohygieny, organizace a řízení chovu a v oblasti péče o zvířata, opatření v oblasti výživy a krmení zvířat či opatření v oblasti diagnostiky a léčby infekčních chorob.

Cílem vakcinace v chovech prasat je vyvolání odpovědi imunitního systému, která vakcinovaným zvířatům zajistí dlouhodobou ochranu proti vybraným infekčním původcům, nebo proti faktorům jejich virulence (například proti bakteriálním toxinům).

V současných systémech chovech prasat je hlavním cílem dosažení stavu, kdy potřebná míra ochrany (imunity) je dosažena na úrovni stáda, hospodářství, respektive epizootologické jednotky (imunita stáda). To vyžaduje jednak průběžné hodnocení nákazové a obecně zdravotní situace v chovu, úroveň welfare, organizaci a řízení chovu, zajištění péče o zvířata, toky zvířat, stavebně technické podmínky ustájení zvířat, podmínky zoohygieny, opatření vnější a vnitřní biologické bezpečnosti, včetně odpadového hospodářství, chované kategorie zvířat a další relevantní faktory, které mohou schopnost dosažení imunity stáda ovlivňovat.

Pokud se podaří imunity stáda dosáhnout, je třeba ji soustavně udržovat na takové úrovni, která převyšuje tzv. kritickou prahovou hodnotu, kdy je míra přenosu původce v chovu zpomalena a velká část zvířat získala natolik dobrou úroveň imunity, že je u většiny z nich zabráněno vzniku infekce.

Cílem tedy není (nemělo by být) prosté použití vakcíny ani aplikace vakcín v určitém aplikačním (vakcinačním) schématu, ale imunizační program a dosažení imunity stáda, kdy použití vakcín je součástí širšího programu a strategie v oblasti zlepšování zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a v oblasti prevence vzniku a rozvoje (nejen infekčních) chorob zvířat.

Platí tedy, že vakcína je prostředek, vakcinační program je způsob použití prostředku a imunizační program je způsob použití prostředku s ohledem na všechny významné vnější podmínky s cílem zajistit plné využití potenciálu vakcíny a dosažení dlouhodobé ochrany na úrovni stáda.

2) Čemu je třeba se v chovu vyvarovat, aby byl účinek vakcín plně využitý?

V případě použití vakcín je potřeba počítat s tím, že odpověď imunitního systému na podání vakcíny se bude mezi jednotlivými zvířaty lišit, v některých případech velmi významně.

Variabilita v reakci imunitního systému, a s tím spojená účinnost použité vakcíny, je dána velkým množstvím faktorů, které lze obecně rozdělit na faktory, spojené s organismem vakcinovaného zvířete a prostředím, ve kterém zvíře žije, které lze dále rozdělit na:

- Vnitřní (související s organismem vakcinovaného zvířete), které dále můžeme dělit na
  - ✓ vlastní charakteristiky vakcinovaných zvířat (např. věk, pohlaví, genetika, celkový zdravotní stav a další),

- ✓ podmínky během březosti a v období po porodu (např. hmotnost při porodu, infekce matky v období březosti, příjem mleziva/mléka selaty, přítomnost mateřských protilátek).

➢ Vnější (související s prostředím, ve kterém je vakcinované zvíře chováno):
- ✓ podmínky prostředí (vliv místa, přítomnost toxinů v prostředí, sezóna, velikost skupiny zvířat),
- ✓ výskyt původců infekčních onemocnění v prostředí zvířete (druhy, množství, infekční tlak),
- ✓ vliv výživy (mikroprvky, vitamíny, živiny/příjem krmiva, střevní mikroflóra),
- ✓ chování a welfare zvířat (pohybová aktivita, odpočinek, míra stresu).

➢ Faktory, které odráží charakteristiky použitých vakcín, jako je např:
- ✓ typ vakcín, použitý kmen původce, zohlednění faktorů virulence původce (např. toxiny, adhezivní faktory), obsah (počet zárodků / titr), způsob výroby, stabilita produktu, použité adjuvans, dávka, způsob podání vakcíny a případně další charakteristiky.

V případě vakcinace u člověka bylo identifikováno více než 40 faktorů, které mohou výsledek vakcinace ovlivnit a podobně je tomu i u zvířat.

Nedostatečná účinnost vakcín („selhání vakcinace“) může vznikat ze dvou základních příčin:

➢ Selhání související s vakcínou
- ✓ na straně očkovaného organismu – poruchy funkce imunitního systému/imunosuprese, nezralost imunitního systému organismu, poruchy zdravotního stavu, přítomnost mateřských protilátek u selat,
- ✓ na straně použité vakcíny – nízká potence/účinnost vakcíny, původce/toxin ve vakcíně neodpovídá reálné aktuální situaci v chovu (odlišné kmeny, sérotypy, genotypy nebo antigenní/biologické varianty), inkompatibility/interakce s další současně nebo souběžně podanou vakcínou.

➢ Selhání související se způsobem použití vakcíny
- ✓ nesprávné použití vakcíny – nesprávná dávka, způsob/cesta podání, nesprávná teplota při aplikaci, absence podání opakované dávky (booster), nesprávné uchovávání, použití po době použitelnosti,
- ✓ nesprávně navržený vakcinační program nebo jeho nedodržení – nepodání vakcíny například v důsledku výpadků/nedostupnosti, aplikace náhradní vakcíny, která nemusí být kompatibilní s původní vakcínou apod).

Konkrétní negativní faktory, které mohou vést k selhání vakcinace jsou specifické pro každý chov či epizootologickou jednotku. Je třeba, aby byly na úrovni chovu ve spolupráci chovatele a veterinárního lékaře identifikovány a na úrovni chovu byla přijata taková opatření, která v maximální možné míře takové negativní faktory utlumí, či zcela vyloučí.

Není tedy možné předložit univerzálně použitelný návod, který by ve všech chovech zajistil, že použití vakcíny přinese očekávaný účinek. Lze však vybrat určité faktory, které mají obecnější povahu, a pro která lze do určité míry předpovědět jejich negativní dopad na výsledek vakcinace, například:

- Přítomnost mateřských protilátek u selat, které mohou ovlivňovat účinek vakcín, které jsou podávány selatům (viz také níže),
- infekce prasat původci, kteří vyvolávají u prasat snížení funkce imunitního systému (imunosupresi) jako je virus PRRSV nebo CPV-2, pro které bylo prokázáno, že infekce těmito původci může vést ke snížení účinnosti některých podávaných vakcín,
- použití některých antimikrobních látek,
- přítomnost některých kontaminujících látek v krmivech, zejména mykotoxiny.

Selata získávají protilátky proti infekčním původcům, proti kterým byla očkována jejich matka, nebo pokud se matka setkala s infekčním původcem. Ihned po narození získávají selata díky příjmu mleziva (kolostra), přičemž tyto protilátky se vstřebávají do organismu selete a jejich hladina se s věkem postupně snižuje („kolostrální imunita“). Dalším zdrojem protilátek je mléko prasnice, kdy v mléce obsažené protilátky chrání zejména lokálně na úrovni střeva („laktační imunita“). Přenosem protilátek z matky na potomstvo je u selat zajištěna imunitní ochrana formou tzv. „pasivní imunity“. Dostatečný příjem mleziva selaty bezprostředně po porodu a následný dostatečný příjem mateřského mléka tak patří mezi základní předpoklady zdravého vývoje selete v dalším období. Této otázce je třeba se věnovat zejména u mnohočetných vrhů, kdy je nutné přijmout taková organizační opatření, která zajistí dostatečný příjem mleziva u novorozených selat a dále dostatečný příjem mléka u sajících selat. Dále je vhodné zajistit, aby v chovu byl zaveden systém kontroly příjmu mleziva selaty (např. pomocí hodnocení hmotnosti selat, pitvy uhynulých selat) a případně i kontrola kvality mleziva prasnic. Jedním z problémů mateřských protilátek je značná variabilita v jejich množství a délce přetrvávání v organismu selat.

Samostatnou kapitolou, které je třeba s ohledem na účinnost imunizačního programu v chovu věnovat zvláštní pozornost, je potom otázka biologické bezpečnosti chovu (chovy s otevřeným obratem stáda), typ chovu s ohledem rozsah kategorií prasat, které jsou v chovu chovány a v návaznosti na to řízení chovu s ohledem na produkční a reprodukční cyklus a s tím související organizace přesunů a mísení zvířat v chovu a dále nákazová situace v chovu. Těmito otázkami se podrobněji pro oblast imunoprofylaxe respiračních infekcí prasat zabývá například certifikovaná metodika Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v.v.i. autorů Smola, Celer, Toman – Systémy imunoprofylaxe respiračních infekcí prasat dostupná na adrese https://www.vri.cz/wp-content/uploads/2021/06/VUVeL-Certifikovana_metodika-77_Systemy_imunoprofylaxe_respiracnich_inf_prasat.pdf.

3) Proti jakým patogenům v chovu vakcinovat? Jak vybrat ty nejdůležitější?

- To, jaké patogeny se v chovu vyskytují je dáno:
  - ✓ historií chovu a s tím souvisejícím výskytem endemických onemocnění v chovu; někteří původci jsou potom běžnou součástí mikrobiomu zvířete nebo jeho prostředí a dostupnými postupy je nelze eliminovat,
  - ✓ opatřeními proti zavlečení patogenů do chovu z vnějšího prostředí – vnější opatření biologické bezpečnosti,
  - ✓ opatřeními proti šíření patogenů uvnitř chovu – mezi jednotlivými budovami, sekcemi, kotci nebo jednotlivými zvířaty (vnitřní opatření biologické bezpečnosti),
  - ✓ opatřeními, která zlepšují zdravotní stav zvířat, snižují úroveň stresu, nebo která zvyšují obranyschopnost zvířat.

Stanovit přítomnost původce v chovu lze potom obecně. Na základě typických příznaků onemocnění (klinické příznaky), které původce u zvířat vyvolá – to má však některá významná omezení, například klinické příznaky onemocnění vyvolané různými původci mohou být často vzájemně zaměnitelné, v některých případech probíhají infekce jako „koinfekce“ nebo jako „syndromy“ a na jejich průběhu se může podílet více původců, přičemž konkrétního původce může být obtížné identifikovat; z tohoto důvodu je nutno využít další diagnostické postupy, jako

- post-mortálním vyšetřením (pitva, laboratorní vyšetření) uhynulých kusů zvířat, nebo hodnocením údajů o nálezech z porážek zajišťovaných chovatelem ve spolupráci s veterinárním lékařem, nebo provozovatelem jatek,
- laboratorním vyšetřením vzorků od živých zvířat nebo z jejich prostředí v chovu (antemortem vyšetření).

Z různých důvodů (finanční, organizační, dostupnost vakcín) není reálné, ani to není vždy nutné, aby v chovech bylo prováděno očkování proti všem infekčním původcům, kteří se v chovu vyskytují. Z tohoto důvodu je nutné vybrat v příslušném chovu takové původce, kteří mají v chovu největší negativní dopady na zdraví zvířat, největší ekonomické dopady, nebo kteří v chovu působí jiné významné škody. V každém chovu by za tímto účelem měl být zaveden systém sledování zdravotního stavu chovu (program „surveillance zdravotní situace chovu“) založený na antemortem vyšetření, a to s ohledem na velikost chovu, jeho strukturu, způsob organizace a řízení, nákazový status chovu, jako i s ohledem na cíle, které si chovatel stanoví, nebo s ohledem na požadavky zákazníků. Program surveillance zdravotní situace chovu má být ustaven v úzké spolupráci chovatele a veterinárního lékaře. Systém má být pravidelně hodnocen s ohledem na předem stanovené měřitelné a vyhodnotitelné indikátory a na základě výsledků hodnocení má být program aktualizován (vylepšován).

Program surveillance zdravotní situace chovu má být navržen a udržován v souladu s těmito principy:

- definování jasných cílů, které mají být pomocí programu dosaženy a musí o nich být informováni všichni pracovníci, kteří se na realizaci programu v chovu podílejí,
- vlastní postupy – od odběru vzorků až k interpretaci výsledků musí být jednoduché, snadno srozumitelné a proveditelné,
- výsledkem postupu musí být výsledky, které jsou dostupné včas, jsou správné, lze je snadno interpretovat a lze je prakticky využít,
- program musí přinášet pozitivní efekty, které odpovídají nákladům vynaloženým na program, jako snížení nebo úplné odstranění ztrát v důsledku infekčního onemocnění, zvýšení kvality produkce apod.,
- program musí být možné upravovat s ohledem na výsledky jeho hodnocení nebo nové podmínky,
- v současných systémech chovu prasat je nutné, aby program surveillance zdravotní situace chovu zahrnoval alespoň sběr a hodnocení následujících druhů údajů:
  - Produkční údaje chovu (reprodukce, produkce);
  - Vlastní údaje o zdravotním stavu zvířat; rozhodnutí o tom, jaké vzorky odebírat, od kterých zvířat a jak takové vzorky vyšetřovat vyžaduje opět vysoce odbornou a komplexní úvahu, které se má vždy účastnit chovatel, veterinární lékař a dále případně i zástupce diagnostické laboratoře, která bude vyšetření zajišťovat či další zúčastněné osoby; taková úvaha zahrnuje:

✓ údaje o historii chovu, včetně informací o výsledcích dosavadních vyšetřeních/nálezech (dlouhodobý status),

- ✓ údaje o předpokládaném aktuálním výskytu a četnosti výskytu (prevalence) původce/původců v chovu se zohledněním možných rozdílů pro jednotlivé kategorie chovaných zvířat a pro skupiny zvířat chované odděleně, a to s ohledem na opatření v oblasti vnitřní biologické bezpečnosti,
- ✓ údaje o patogenezi a epidemiologii původce/onemocnění a o chování původce v prostředí mimo organismus cílového zvířete,
- ✓ údaje o tom, od kterých zvířat v chovu mají být vzorky odebírány – věk, produkční kategorie, zdravotní stav, skupina apod.,
- ✓ jaké vzorky mají být odebírány – od zvířat, případě z prostředí,
- ✓ jakou technikou se vzorky mají odebírat – je nutné dodržet nějaké speciální podmínky, je potřeba používat nějaké zvláštní pomůcky,
- ✓ kolik vzorků se má odebírat (velikost vzorku/sample size) – zohledňuje otázky jako jsou parametry diagnostické metody, prevalence původce v chovu a další,
- ✓ jak často se mají vzorky odebírat,
- ✓ zda mají být vzorky samostatné, souhrnné (vzorek tvořený sloučením více samostatných vzorků) nebo agregované (vzorek, který je odebrán od více než jednoho zvířete – například vzorky slin získané z provazu v kotci),
- ✓ jak se mají vzorky označovat,
- ✓ jak se mají vzorky uchovávat – délka, podmínky prostředí,
- ✓ jakou diagnostickou metodou budou vzorky vyšetřovány – pro následné pochopení a využití výsledků je důležité uvažovat o určitých parametrech diagnostické metody, zejména o pojmech jako je:
    - „Diagnostická (také klinická) sensitivita“ – pravděpodobnost, že provedení zkoušky u vzorku odebraného od skutečně pozitivního jedince poskytne pozitivní výsledek,
    - „Analytická sensitivita“ – odhad nejmenšího množství (koncentrace) analytu, který je zkouška schopna zjistit,
    - „Diagnostická (také klinická) specificita“ – pravděpodobnost, že provedení zkoušky u vzorku odebraného od jedince poskytne negativní výsledek,
    - „Analytická specificita“ – míra, ve které zkouška reaguje s dalšími látkami, které nejsou cílovým analytem pro danou zkoušku.

Diagnostická specificita je obvykle stabilní jak s ohledem na časový průběh, tak pokud jde o typ vzorků, zatímco diagnostická sensitivita se často velmi liší v důsledku faktoru času a typu hodnoceného vzorku.

Při hodnocení výsledků a návrhu opatření k tlumení infekčního onemocnění je třeba důsledně zohlednit patogenezi a epidemiologii příslušné infekce, zejména v těch případech, kdy původce vytváří chronické perzistentní infekce s přítomností bezpříznakových bacilonosičů.

4) Jaké máme typy vakcín? Jaké jsou jejich výhody či nevýhody?

Typ	Alternativy označení	Popis	Poznámka
Atenuovaná (oslabená)	• Živá • Živá oslabená • Upravená (modifikovaná) živá	• Obvykle dobře imunogenní s dlouhým trváním imunity; navozuje jak buněčnou, tak protilátkovou (humorální) imunitu. • Vyšší pravděpodobnost ochrany jak proti průniku infekčního původce do organismus (infekce), tak vzniku onemocnění. • U některých vakcín může po přechodnou dobu docházet k vylučování oslabeného infekčního původce. • Za určitých okolností může dojít k tomu, že se vakcinační kmen opět stane virulentním (návrat virulence kmene) – v případě registrovaných vakcín je tato vlastnost hodnocena v procesu registrace vakcíny, a je tak málo pravděpodobná. • Vyžaduje velmi pečlivé dodržování předepsaných podmínek uchovávání (teplota, světlo, uzavření obalu), i při správném průběhu uchovávání se může počet zárodků/titr viru snižovat. • Po otevření obalu (naředění/rekonstituci) je třeba vakcínu co nejrychleji spotřebovat (podmínky jsou v případě registrovaných vakcín stanoveny v příbalové informaci/SPC).	Velmi náchylná na podmínky uchovávání. Z důvodu absence konzervačních látek je třeba věnovat zvláštní pozornost zabránění kontaminace vakcíny.
Inaktivovaná	• Umrtvená	• Vakcíny s vysokou stabilitou (nedochází ke snižování obsahu účinných složek). • V důsledku umrtvení infekčního původce nemůže vakcína vyvolat onemocnění. • Méně imunogenní a obvykle s kratší délkou trvání imunity než v případě atenuovaných vakcín. • K navození dostatečné úrovně imunity vyžaduje obvykle přídavek adjuvans (složky, která „přitahuje“ pozornost imunitního systému). • K navození dostatečné úrovně ochrany může být vyžadováno, aby byla vakcína podána opakovaně (posilující dávky/„booster“). • V důsledku přídavku dalších složek (adjuvans, konzervační látky apod.) je vyšší pravděpodobnost výskytu nežádoucích účinků. • V některých typech infekcí nemusí být vakcína schopna bránit průniku infekčního původce do organismu (infekci), ale pouze proti příznakům onemocnění (ty může úplně potlačit, nebo pouze mírnit).	Přítomnost adjuvans může vést k výskytu nežádoucích lokálních reakcí. Je třeba věnovat pozornost správné technice podání, místu podání a podmínkám použití vakcíny (teplota při aplikaci).

Typ	Alternativy označení	Popis	Poznámka
Rekombinantní	• Podjednotková • Polysacharidová • Konjugovaná • Chimerická • Vektorová	• Využívá genu infekčního původce, který je vložen do genetické informace viru nebo bakterie (nebo jiného organismu), nebo se jedná o přípravky, které obsahují konkrétní protein (antigen), buď samotný, nebo v kombinaci s dalšími antigeny. • Značná variabilita, pokud jde o imunogenicitu a frekvenci posilujících dávek (revakcinace, booster dávky).	
Toxoidová		• Po aplikaci vakcíny se tvoří imunitní odpověď na toxin, který vytváří infekční původce a který je vlastní příčinou příznaků onemocnění vyvolaného takovým původcem nebo přispívá k závažnosti onemocnění. • Obvykle krátká délka trvání imunity (mohou být výjimky – například vakcíny proti tetanu).	
Genová		• Obsahují nukleové kyseliny (DNA nebo různé typy RNA), které vstupují do buněk v očkovaném organismu a zde aktivují procesy, které vedou k syntéze antigenů v těchto buňkách a jejich následnému vystavení imunitnímu systému hostitele. • Značná variabilita, pokud jde o imunogenicitu a frekvenci posilujících dávek (revakcinace, booster dávky). • Obvykle krátká délka trvání imunity.	

Vypracováno s podporou pracovníků ÚSKVBL.

9 Užitečné odkazy

http://www.eagri.cz – informace ohledně podmínek pro poskytnutí dotace
https://www.szif.cz – informace ohledně příjmu žádostí
http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ – Sbírka zákonů ČR
http://eur-lex.europa.eu – právo EU
http://eagri.cz/public/web/svs/portal – Státní veterinární správa
https://uskvbl.cz/ – Ústav pro Státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
https://cpvs.cz/ – Česká společnost veterinárních lékařů specialistů na nemoci prasat

**Metodika k provádění nařízení vlády č. 64/2023 Sb.,
o stanovení podmínek provádění opatření
zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací**

ISBN 978-80-7434-714-6

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz
Tisk Jiprint spol. s r.o.
Kosovská 26, 586 01 Jihlava